

Lars Bo Langsted

*Waaben
Strafferettens
almindelige del*

6. reviderede udgave

Lars Bo Langsted

Waaben

Strafferettens almindelige del

6. udgave/1. oplag

© Karnov Group Denmark A/S, København 2015

ISBN 978-87-619-3725-4

Omslag: Axel Surland, Ljungbyhed

Sats og tryk: Specialtrykkeriet Viborg A/S, Viborg

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Alle rettigheder forbeholdes.

Indhold

Forord 5

Litteraturanbefalinger 15

Kapitel 1.

INDLEDNING 17

I. Strafferet og tilgrænsende discipliner 17

1. Strafferet 17
2. Straffeproces 19
3. Kriminologi 21
4. Kriminalpolitik 22

II. Strafferettens kilder og litteratur 24

1. Straffeloven 24
2. Speciallovgivningen 25
3. Menneskerettighedskonventionen 27
4. Litteraturen 30

III. Sanktionssystemet 32

1. Straffe og andre retsfølger 32
2. Sanktionernes indhold 33
3. Kompetencespørgsmål 35

Kapitel 2.

STRAFFETEORIER 37

I. Indledning 37

1. Den straffeteoretiske tradition 37
2. Absolutte og relative straffeteorier 38

II. Kriminalisering 40

1. Problemstilling 40
2. Strafferet og moral 42

Indholdsfortegnelse

- 3. Moralhåndhævelse ctr. nyttelære 44
- 4. Afkriminalisering og nykriminalisering 47

III. Prævention, gengældelse og retsfølelse 48

- 1. Hvad menes med straffens formål? 48
- 2. Straffeteoriens kategorier 50
- 3. Straffens begrundelse 54

IV. Præventionens virkemidler 57

- 1. Almenprævention 57
- 2. Individualprævention 60

Kapitel 3.

FORBRYDELSEN 65

I. Ansvarsbetingelser 65

- 1. Inddeling 65
- 2. Formel typicitet 66
- 3. Retsstridighed 66
- 4. Skyld 67
- 5. Beskyttelsesinteresse 68

II. Inddeling af forbrydelser 70

- 1. Lovteknik og gerningsstruktur 70
- 2. Adfærdsdelikter og forårsagelsesdelikter 72
- 3. Skadedelikter og faredelikter 74
- 4. Fuldbrydelse med subjektivt overskud 76
- 5. Handling og undladelse 76
- 6. Andre gerningstyper 81

III. Forårsagelse og adækvans 82

- 1. Problemstilling 82
- 2. Årsagsbegrebet 84
- 3. Adækvans 87

Kapitel 4.

DEN STRAFFERETLIGE LOVANVENDELSE 91

<i>I. Fortolkning og analogi</i>	91
1. Problemstilling	91
2. Sproglig fortolkning	94
3. Indskrænkende og udvidende fortolkning	99
4. Analogi	102
<i>II. Gammel og ny straffelov</i>	107
1. Udgangspunkter	107
2. Ændring af det strafbare område	110
3. Ændring af reglerne om straf	113
4. Andre retsfølger end straf	115
<i>III. Forældelse</i>	119
1. Begreb og begrundelse	119
2. Ansvarsforældelsens frister	120
3. Fristens begyndelse	124
4. Fristens afbrydelse	127
5. Forældelse af idømt straf	129

Kapitel 5.

OBJEKTIVE STRAFFRIHEDSGRUNDE 133

<i>I. Begreb og typer</i>	133
1. Oversigt	133
2. Begrundelsen for straffrihed	134
3. Bevisspørgsmål	135
4. Handlen efter befaling	137
5. Selvtægt	139
<i>II. Nødværge</i>	140
1. Angrebshandlingen	140
2. Nødværgehandlingen	142
3. Subjektive forhold	145
4. Lovlig myndighedsudøvelse	147
<i>III. Nødret</i>	148
1. Nødssituationen	148
2. Afværgehandlingen	150

Indholdsfortegnelse

3. Subjektive forhold 152

4. Specielle tilfælde 153

IV. Samtykke 154

1. Begreb og hjemmel 154

2. Samtykkets område 155

3. Krav til et samtykke 158

4. Negotiorum gestio 159

Kapitel 6.

TILREGNELSE 160

I. Indledning 160

1. Tilregnelighed og tilregnelser 160

2. Tilregnelsernes former 162

3. Tilregnelsernes objekter 164

4. Bevis for tilregnelser 167

II. Forsæt 169

1. Forsætslærens psykologi 169

2. De højeste forsætsgrader 171

3. Sandsynlighedsforsæt 172

4. Dolus eventualis 174

5. Faktisk vildfarelse 177

6. Motiv 178

III. Uagtsomhed 181

1. Uagtsomheds strafbarhed 181

2. Almindelig karakteristik 182

3. Grader af uagtsomhed 185

4. Objektivt og subjektivt i uagtsomheden 187

5. Forsætligt forholds uforsætlige følger 190

IV. Retsvildfarelse 191

1. Egentlig retsvildfarelse 191

2. Regler om egentlig retsvildfarelse 193

3. Retspolitiske synspunkter 196

4. Uegentlig retsvildfarelse 199

V. Objektivt ansvar og kollektivansvar (ansvar for juridiske personer) 203

1. Objektivt individualansvar 203
2. Kollektivansvarets lovhjemmel og subjekter 205
3. Kollektivansvarets betingelser 208
4. Ansvarsplacering 211

Kapitel 7.

FORSØG 214

I. Almindelige regler 214

1. Forsøgsansvarets begreb og begrundelse 214
2. Straffrit forsøg 215
3. Straffen for forsøg 216

II. Forsøgets objektive side 217

1. Forsøg og fuldbyrdet forbrydelse 217
2. Forberedelse og iværksættelse 218
3. Nærmere om forsøgshandlingen 219
4. Putativ forbrydelse 223

III. Forsætskravet ved forsøg 225

1. Forsætsgrader 225
2. Forsættets konkretisering og fasthed 227

IV. Tilbagetræden fra forsøg 229

1. Straffrihed 229
2. Objektive betingelser 230
3. Subjektive betingelser 231
4. Tilbagetræden ved medvirken 235
5. Afværgelse mv. efter fuldbyrdet forbrydelse 236

Kapitel 8.

MEDVIRKEN 238

I. Principielle spørgsmål 238

1. To sæt regler 238
2. Teorier om medvirken 239

Indholdsfortegnelse

- II. Ansvar for medvirken 240*
 - 1. »Gerningsmand« eller »medvirkende« 240
 - 2. Nærmere om ansvarsbetingelser 245
 - 3. Medvirken ved passivitet 246
 - 4. Forsæt og uagtsomhed 250
 - 5. Særlige pligtforhold 252
 - 6. Concursus necessarius 253

- III. Straffen for medvirken 254*
 - 1. Strafudmåling 254
 - 2. Strafnedsættelse og -bortfald 255

Kapitel 9.

INTERNATIONAL STRAFFERET 257

- I. Indledning 257*
 - 1. Hvilke regler er »internationale«? 257
 - 2. EU 258
 - 3. Internationale aspekter 259
 - 4. Danske straffebuds anvendelsesområde 261
- II. Dansk straffemyndighed 265*
 - 1. Jurisdiktionsprincipper 265
 - 2. Territorialprincippet 269
 - 3. Personalprincippet 270
 - 4. Beskyttelsesprincippet 272
 - 5. Universalprincippet 274
- III. Lovanvendelse og retskraft 276*
 - 1. Dansk og fremmed ret 276
 - 2. Retskraft 278
- IV. Udlevering, retshjælp mv. 279*
 - 1. Udlevering 279
 - 2. Fuldbyrkelse af straf 281
 - 3. Retshjælp 283

Kapitel 10.

RETTIGHEDSTAB 285

I. Skiftende retlige principper 285

1. Æresstraffe 285
2. Rettighedstab 286

II. Hovedtræk af gældende ret 288

1. Straffelovens hovedregel 288
2. Nægtelse af rettighed efter § 78 289
3. Frakendelse af rettighed efter § 79 291
4. Egnethedsregler 295
5. Konkurskarantæne 296
6. Frakendelse af førerretten 297
7. Valgret og valgbarhed 298
8. Udvisning af udlændinge 299

Litteratur 301

Forkortelser 307

Domsregister 308

Stikordsregister 315